

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשל"ה

חלק א – יוצא לאור לש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשפ"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק מהתוועדות ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ג סיון, ה'תשפ"ב,
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2022 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2022

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחינו

בס"ד. שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשל"ה.

בלתי מוגה

א. שבת מברכים של כל חודש הוא בסיום החודש (בשבת האחרון) שלפניו, שזה מורה שיש קשר בין שני החדשים.

ובהקדמה — שבעניני קדושה קשור כל ענין עם ענינים נוספים, לפי שענין הקדושה בנוי ומיוסד על אחדות, היפך הפירוד, ובפרט בנדו"ד, שני חדשים שבאים בהמשך זל"ז, בודאי יש קשר ביניהם (משא"כ בענינים שאינם של קדושה, הנה גם בענינים שבאים זה לאחר זה, יכול להיות שהענין השני הוא בניגוד לענין שלפניו).

ויתירה מזה — שחודש אחד מברך את החודש השני, שזהו ענינו של שבת מברכים החודש, שהשבת האחרון שבחודש מברך וממשיך ריבוי שפע לחודש הבא, ככל פרטי הלשונות שאומרים בנוסח ברכת החודש (הן לפני והן לאחר ההכרזה אודות היום דר"ח), ומסיימים "ונאמר אמן", "אמן" מלשון אמת ואמונה¹, שזהו האישור שיומשכו כל הברכות בפועל ממש.

וכיון שמכל ענין בתורה צריכה להיות הוראה בעבודת ה' — במכ"ש וק"ו מעניני העולם, כתורת הבעש"ט² שכל ענין שיהודי רואה או שומע מהוה הוראה בעבודה ה', ועאכו"כ שכן הוא בעניני התורה, שהיא מלשון הוראה³ — הנה גם מהענין של שבת מברכים החודש צ"ל הוראה בעבודה ה'.

והיינו, שנוסף לכך שהענין דשבת מברכים עצמו הו"ע של הוראה בפועל, שצריך לברך את החודש, כמו ההוראה שבכל ענין של מצוה או מנהג ישראל (ש"תורה הוא") — הנה כיון שתורה היא מלשון הוראה, צ"ל בכל ענין שבתורה גם הוראה כללית בעבודת ה' בכלל, ובאופן שלא נשאר ענין כללי, אלא מהכלל נמשך גם בנוגע לפרטים, ועד בנוגע לפועל.

(4) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד. מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז או"ח סוסק"פ. סתל"ב ס"א. סתנ"ב ס"ד. סתצ"ד ס"טז. ועוד.

(1) ראה שבועות לו, א.
(2) ראה כש"ט בהוספות סרכ"ג ואילך. וש"נ (נעתק ב"היום יום" ט אייר).
(3) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). זח"ג נג, ב.

ב. והענין בזה:

כאשר מגיע רגע חדש, צריכה להתוסף עבודה חדשה, נוסף על העבודה שהיתה ברגע שלפנ"ז. אבל ענין זה צ"ל באופן שהעבודה שהיתה ברגע שלפנ"ז והעבודה החדשה שנעשית ברגע שלאח"ז קשורים ושייכים זל"ז, ולא עוד אלא שהעבודה הקודמת תוסיף ברכה והמשכה בעבודה החדשה.

וכמו בענין שבת מברכים החודש — שאע"פ ששני החדשים הם לא רק בזמנים שונים, אלא הם גם חלוקים זמ"ז בתוכנם, שכל חודש יש לו תוכן בפ"ע (ואדרבה: חלוקת החדשים לזמנים שונים היא מצד החלוקה בתוכנם), הנה לא זו בלבד שיש קשר ביניהם, אלא יתירה מזה, שחודש אחד מברך וממשיך ריבוי שפע בחודש השני.

והיינו, שאין זה רק באופן שהחודש הקודם גורר את החודש שלאחריו, כמו "מצוה גוררת מצוה"⁵, ובמילא גורם שיהי' "חודש יהודי", מואר ב"נר מצוה ותורה אור"⁶, מתוך התלהבות וחיות באור וחיות חסידותי, אלא יתירה מזה, שהחודש הקודם ממשיך לחודש הבא ברכה והשפעה מיוחדים, ובאופן ד"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"⁷, ועוד זאת, שהברכה שנותן לחודש הבא היא הגמר והתכלית של חודש זה, שלכן היא בשבת האחרון שבו.

והוראה זו היא לא רק בנוגע לעבודת האדם בעצמו, אלא גם בנוגע לעבודה עם הזולת (שדוגמתה בעבודת האדם עצמו היא עבודה חדשה, שאז נחשב לאדם אחר, כמו זולת, ביחס לעבודתו הקודמת, וכשם שהוא בנוגע ל"זולת" שבעצמו, כן הוא גם ביחס לזולת כפשוטו) — שצריך להשפיע לו בעין יפה, עד שהזולת יהי' במעמד ומצב נעלה יותר ממנו, ע"ד "יפה כח הבן מכח האב"⁸, ולא זו בלבד שאין זה מעורר אצלו רגש של קנאה, שהרי "בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו"⁹, אלא אדרבה, שגורם אצלו תוספת שמחה, כמ"ש¹⁰ "בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני".

ג. ונוסף על ההוראה הנ"ל מכללות הענין דשבת מברכים החודש, צ"ל הוראה גם מהענין המיוחד של שבת מברכים חודש תמוז שבסיומו של חודש ט"ו:

(8) שבועות מח, סע"א. וש"נ.

(9) סנהדרין קה, ב.

(10) משלי כג, טו.

(5) אבות פ"ד מ"ב.

(6) משלי ו, כג.

(7) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ.

חודש סיון הוא "ירחא תליתאי", שבו ניתנה "אוריאן תליתאי לעם תליתאי" (כדברי הגמרא¹¹ בסוגיא דמ"ת).

כלומר: החילוק בזמן בין "ירחא תליתאי" לשאר החדשים, הוא בדוגמת החילוק בנפש בין "עם תליתאי" לשאר העמים, והחילוק בעולם בין ההשפעה של "אוריאן תליתאי" לשאר ההשפעות בעולם (החל מכללות הענין ש"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"¹², קיום העולם וחיות העולם וכו').

ולאח"ז בא חודש תמוז — שאין בו העילוי ד"ירחא תליתאי" שקשור עם מעלת התורה, אלא הוא ככל שאר החדשים (אף שבנוגע לכל החדשים אמרו רז"ל¹³ "משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים ושנים, וכשבחר ביעקב ובניו קבע בו ראש חודש של גאולה").

ומזה מובן, שהמעבר מחודש סיון לחודש תמוז מורה על המשכת ענין התורה בעולם, שזהו תוכן הענין ד"גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"¹⁴, שלאחרי לימוד התורה יוצאים לעולם ומתנהגים בו ע"פ הוראת התורה.

ד. ובפרטיות יותר:

הענין ד"גדול תלמוד שמביא לידי מעשה" הוא לא רק כבפשטות הענינים שע"י הלימוד יודעים את המעשה אשר יעשון,

— ומובן שבזה נכלל לא רק לימוד פסקי דינים למעשה בפועל, אלא גם לימוד טעמי ההלכות, ככל פרטי השקו"ט שבסוגיא בהרחבת הביאור כו', כמובן ממ"ש רבינו הזקן בהלכות ת"ת¹⁵ שאסור להורות מתוך הלכות פסוקות בלי טעמים, כיון שיכול לטעות כו' —

אלא עוד זאת, שככל שניתוסף במעלת לימוד התורה, גם באופן שאינו נוגע למעשה בפועל, אזי ניתוסף גם בענין המעשה, שיהי' ביתר הידור וחיות וכו'.

ובמיוחד בנוגע להוספה שע"י לימוד פנימיות התורה, שבדורותינו נתגלה בתורת החסידות — שלהיותה "נשמתא דאורייתא"¹⁶, שלכן פועלת הוספה בנגלה דתורה לא רק בעמקות והרחבה כו', אלא באיכות חדשה ואחרת לגמרי, הנה על ידה מתקשרת נשמתו עם נשמת המצוה, ועי"ז ניתוסף הידור וחיות במעשה המצוה בפועל.

14 קידושין מ, ב. וש"נ.

15 רפ"ב.

16 זח"ג קנב, א.

11 שבת פח, א.

12 בראשית א, א.

13 שמו"ר פט"ו, יא.

ובפרט שבנוגע למתן תורה שבחודש סיון מודגש הענין דפנימיות התורה עוד יותר מאשר נגלה דתורה¹⁷:

ידוע שתכלית העילוי דפנימיות התורה, שהו"ע "מעשה מרכבה"¹⁸, הי' בשעת מ"ת באופן שנראה בגלוי לכל בני"י — אפילו אלו שמצד סיבה צדדית הי' אצלם ענין זה באופן דהיפך "סם חיים"¹⁹, שכתוצאה מזה הי' אח"כ הענין הבלתי-רצוי שאירע בחודש תמוז כו'²⁰ [וכידוע השאלה והתמיהה: איך יתכן שכתוצאה מענין היותר נעלה של ראיית מעשה מרכבה, נכשלו מיד בענין הכי חמור כו', ואין כאן המקום להאריך בזה]; ובזה מודגש גם שהגילוי דפנימיות התורה (מעשה מרכבה) הי' באופן שהביא למעשה (אלא שמצד סיבה צדדית הי' זה מעשה בלתי רצוי).

ואילו בנוגע לנגלה דתורה — ניתנו כל הענינים רק באופן כללי, כפי שהם כלולים בעשה"ד²¹, ואפילו בנוגע לעשה"ד עצמן, הרי "על כל דיבור ודיבור פרוחה נשמתן" (וכדי שישארו נשמות בגופים הי' צורך ב"טל תחי"י")²², כך, שלא הי' זה באופן של אור בכלי, שיהי' שייך בו ענין של הבנה והשגה כו', ועד שיוכל לבוא למעשה.

ומזה מובן שהענין שגדול תלמוד שמביא לידי מעשה, כפי שמתבטא במעבר מחודש סיון לחודש תמוז הוא גם — ובמיוחד — בנוגע לפנימיות התורה.

ה. וזוהי ההוראה מענינו המיוחד של שבת מברכים חודש תמוז בסיומו של חודש סיון — שיש להמשיך את כללות הענין דלימוד התורה, כולל ובמיוחד פנימיות התורה שהיתה בגלוי בשעת מ"ת, שיהי' באופן של לימוד המביא לידי מעשה (באופן הרצוי, כמובן, ולא כפי שהי' אז אצל יחידים באופן בלתי רצוי), שעיי"ז יתוסף בענין המעשה בהידור ובחיות כו'.

והוראה זו לוקחים על כל השנה כולה, ובפרט בנוגע לחודש הסמוך ל"ירחא תליתאי" — חודש הרביעי.

ועיי"ז יומשכו כל הברכות וההשפעות לחודש הרביעי, בכל פרטי

17) ראה גם תו"מ חע"ו ע' 422. וש"נ.
18) ראה סוכה כח, א. רמב"ם הל' יסוה"ת ספ"ד.
19) לשון חז"ל — עירובין נד, א. ועוד.
20) ראה תנחומא תשא כא. צו יב.
21) ראה בהנסמן בתו"מ שם.
22) ראה שבת פח, ב.
פס"ר פי' כא (עשה"ד). שמו"ר פ"ג, ב.
פמ"ב, ה. פמ"ג, ח. וראה גם במדבר"ר פ"ב, ג.

פסקתא דר"כ פי' יב (בחודש השלישי).

הענינים שנימנו בברכת החודש עד "לישועה ולנחמה", וכפי שמסיימים: "ונאמר אמן", שיומשך בפועל, לא רק ברוחניות, אלא גם בגשמיות, ועד "לישועה ולנחמה" האמיתית, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יהפך החודש כולו "לששון ולשמחה"²³.

* * *

ו. נוסף על האמור לעיל אודות ההוראה משבת מברכים תמוז, ששייכת בכל שנה, צ"ל הוראה גם מהקביעות דשבת מברכים תמוז בפרשת השבוע, שיכולה להיות בכמה אופנים, ובקביעות שנה זו היא בפרשת שלח.

ובהקדמה — שבפרשת שלח גופא יש כו"כ ענינים, וע"פ פירושו בתושבע"פ הרי זה באופן ד"עלמות אין מספר"²⁴, כך, שישנם "אין מספר" הוראות, וכל אחת מהם צ"ל קשורה עם ענינו של שבת מברכים תמוז; אבל יש גם הוראה כללית שנלמדת מהענין הכללי בפרשה שמודגש בשמה של הפרשה — "שלח", שזהו השם של כל עניני הפרשה.

וכמדובר כמ"פ²⁵ שכיון ששמות הפרשיות הם שמות ע"פ תורה שנקבעו ע"י ראשונים כו"²⁶, הרי מובן שגם על זה חלה תורת הבעש"ט²⁷ ש"שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש" הוא הקיום והחיות כו' של הדבר הנקרא בשם זה.

ז. בנוגע לשם הפרשה — "שלח" — ישנם כמה פירושים בפרד"ס שבתורה, אבל לכל לראש ישנו הפירוש ע"ד הפשט, ששייך לכולם.

ובהקדמה — שרבינו הזקן כותב בהל' ת"ת²⁸ ש"כל נפש צריכה לתיקונה לעסוק בפרד"ס כפי מה שהיא יכולה להשיג ולידע .. (ו) צריך לבוא בגלגול עד שישגי וידע כל מה שאפשר לנשמתו להשיג מידיעת התורה הן בפשטי ההלכות הן ברמזים ודרשות וסודות כו".

ועפ"ז מתורצת הסתירה, לכאורה, שמחד גיסא מצינו שכל אחד צריך לעסוק בכל ד' חלקי פרד"ס התורה, ולאידך גיסא מצינו²⁹ שפלוגי

(23) זכרי' ח, יט. ראה כש"ט סק"ד. תניא שער היחוד

(24) שה"ש ו, ח. וראה שהש"ר עה"פ.

והאמונה פ"א.

(25) ראה גם תו"מ חע"ו ריש ע' 15. וש"נ.

(26) פ"א ה"ד.

(27) ראה הנסמן בלקו"ש ח"ה ע' 57

(28) ראה גם תו"מ חס"ה ע' 336. וש"נ.

(29) ראה גם תו"מ חס"ה ע' 336. וש"נ.

הי' שייך לעולם הדרוש, ופלוגי לעולם הרמז וכיו"ב — כי, העסק בכל ד' החלקים דפרד"ס התורה יכול להיות "בגלגול זה או בגלגול אחר" (כהלשון הידוע).

אמנם, ביחד עם כל הפירושים ישנו גם הפירוש ע"ד הפשט — "אין מקרא יוצא מידי פשוטו"³⁰, ששייך לכל אחד מישראל בכל זמן (באיזה גלגול שיהי').

וכמו בנוגע לקיום המצוות — שבכוונת המצוות יש חילוקי מדרגות, שבזה יש חילוק מן הקצה אל הקצה בין משה רבינו לפשוט שבפשוטים בדרא דעקבתא דמשיחא, אבל בנוגע להלכה אודות קיום המצוה בפועל שוים כולם, וכמו במצות תפילין, שמשה רבינו ופשוט שבפשוטים מניחים אותם תפילין — אותם ד' פרשיות (בדיו על הקלף) בד' בתים ורצועות כו', ואותו אופן ההנחה על היד והראש, ונוסח הברכה וכו'.³¹

[ולהעיר, שלפני מ"ת הי' חילוק גם בענין המעשה, וכפי שמצינו שאצל יעקב הי' ענין התפילין ע"י המקלות כו',³² ואילו אצל אברהם ויצחק היו ענינים אחרים כו'; אבל לאחרי מ"ת, מעשה המצוות הוא בשוה אצל כל בנין].

ומזה מובן גם בנוגע לפירוש ד"שלח" ע"ד הפשט, שישנו בכל הדרגות כו'.

ח. הפירוש הפשוט ד"שלח" הוא — שנמצא במקום אחד, ומשם שולח למקום אחר, כבנדודי, שבנ"י היו במדבר פארן, ומשם שלח משה את המרגלים לתור את הארץ.

וענין זה קשור עם מ"ת — כמשנתל³³ שבמ"ת הי' ענין הנסיעה ממקום למקום הן בנוגע לתורה הן בנוגע להקב"ה והן בנוגע לבנ"י:

בנוגע לתורה — שמצד עצמה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, ולמעלה יותר, "ואהי' אצלו גוי' שעשועים גוי'³⁴", "ומשם נסעה וירדה"³⁵, להיות במעמד ומצב ש"לא בשמים היא"³⁶, אלא למטה דוקא.

בנוגע להקב"ה — כמ"ש³⁷ "וירד ה' על הר סיני", שהרי לפני מ"ת

(34) משלי ח, ל.

(35) תניא פ"ד (ח, ב).

(36) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.

(37) יתרו יט, כ.

(30) שבת סג, א. וש"נ.

(31) ראה גם תו"מ חס"ו ס"ע 57. וש"נ.

(32) ראה זח"א קסא, א ואילך.

(33) שיחת ט"ז סיון ס" (לעיל ע' ...).

היתה הגזירה שעליונים לא ירדו לתחתונים³⁸, היינו, שענין האלקות הוא באופן של "עליונים", למעלה משייכות לעולם, ובמ"ת ביטל הקב"ה את הגזירה וירד לתחתונים.

ובנוגע לבנ"י — כמ"ש³⁹ "ואל משה אמר עלה אל ה'", שהרי לפני מ"ת היתה הגזירה שתחתונים לא יעלו לעליונים³⁸, כולל גם משה, שאף שהי' בתכלית השלימות, הרי זו רק שלימות של התחתונים, ובמ"ת בטלה הגזירה ומשה עלה אל ה'.

והיינו, שכדי שיוכל להיות הענין דמ"ת, צריכה להיות התנועה של "שלח", לצאת ממקומו וללכת למקום אחר: התורה לא יכולה להשאר בדרגתה כפי שהיא שעשועים אצלו ית', אלא צ"ל באופן ש"נסעה וירדה"; ענין האלקות לא יכול להשאר במעמד ומצב של "עליונים", אלא צריך לירד לתחתונים; ובנ"י אינם יכולים להשאר במעמד ומצב של "תחתונים", אלא צריכים להתעלות אל ה'.

וכן הוא בנוגע לכללות הענין דלימוד התורה, שבשביל זה צ"ל תחילה הענין ד"שלח" — לשלוח את עצמו ולצאת ממקומו, מעמדו ומצבו כו', והיינו, שלכאורה יכול יהודי לטעון שבודאי צריך ללמוד תורה, אבל אפשר לעשות זאת "בניחותא"; לכל לראש צריך לישון במנוחה ("אויסשלאָפן זיך"), לאכול ולשתות כדבעי — שהרי "היות הגוף בריא ושלם מדרכי (עבודת) השם הוא"⁴⁰, ורק לאח"ז יוכל ללמוד תורה. אך על זה אומרים לו, שהגישה ללימוד התורה צריכה להיות באופן ד"שלח" — לשלוח את עצמו ולצאת ממצויאיתו כו' ("אָוועקגיין פון זיך").

ט. וכן הוא בנוגע למעבר מחודש סיון לחודש תמוז (שזהו ענינו של שבת מברכים החודש), להמשיך את התורה לעולם (כנ"ל ס"ג) — שצריך להיות באופן של "שלח":

כאשר יהודי לומד תורה מתוך חיות והתלהבות כו', עליו לדעת שאין לו להסתפק בכך, אלא לאח"ז צריך גם "לשלוח" את החיות וההתלהבות שבלמוד התורה שתומשך בענינים של מעשה בפועל בעולם.

וכן לאידך גיסא, שלאחרי שבא במגע עם עניני העולם, עליו

(38) שמו"ר פ"ב, ג. תנחומא וארא טו. (40) רמב"ם ה' דעות רפ"ד (וראה תו"מ חע"ה ע' 102. וש"נ).

(39) משפטים כד, א.

להבטיח שלא ישארו למטה, אלא צריך "לשלוח" אותם ולהעלותם לרוחניות (תורה), וכידוע פתגם רבינו הזקן⁴¹ שהקב"ה נותן לבנ"י גשמיות, והם עושים מהגשמיות — רוחניות.

י. וענין זה קשור גם עם תוכן המשך הסיפור בפרשה אודות שילוח המרגלים — "שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען .. וישלח אותם משה ממדבר פארן וגו'"⁴²:

ובהקדים — שלכאורה אינו מובן⁴³: כיון ששילוח המרגלים הי' ע"י משה רבינו, רעיא מהימנא — איך יתכן שנעשה מזה ענין בלתי-רצוי? וגם: מדוע מספרת התורה זאת — הרי אפילו "בגנות בהמה טמאה לא דיבר הכתוב"⁴⁴, וא"כ, למה מספרת התורה ענין בלתי-רצוי שאירע כתוצאה מזה שמשה שלח מרגלים?

אך הענין הוא — שעצם הענין דשילוח המרגלים לתור את ארץ כנען הו"ע טוב ונעלה כו',

וכמובן מזה שנאמר עליהם⁴⁵ "כולם אנשים", כפירוש רש"י "כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות הוא", ומוסיף: "ואותה שעה כשרים היו", ומובן שאין הכוונה רק "כשרים" ע"ד המיצוע ("פארעווע"), שהרי הם "אנשים .. לשון חשיבות", ועד ש"ראשי בני ישראל המה"⁴⁵,

ותוכן השליחות היא — ללכת מ"מדבר פארן", ששם היו במעמד ומצב שמופשטים מעניני העולם כו', "לתור את ארץ כנען"⁴⁶, ששם תהי' ההתעסקות בעניני העולם לבררם ולזככם כו'.

ואילו היו ממלאים שליחותם מתוך התקשרות למשה, הנה לא זו בלבד שלא הי' מזה ענין בלתי-רצוי, אלא אדרבה: שע"ז הי' ניתוסף יתרון, כהפי'⁴⁷ במ"ש "ויתורו את ארץ כנען", ש"יתורו" הוא מלשון יתרון, כמ"ש⁴⁸ "ויתרון ארץ בכל היא",

— וזהו גם הענין ד"ארץ כנען", כמבואר בתו"א⁴⁹ ש"כנען" פירושו סוחר, "כמו הסוחר שיפזר ממון כסף וזהב .. כדי להרויח

(41) ראה "היום יום" כז טבת. כט אד"ש.
 כז אלול. וראה גם תו"מ חע"ח ס"ע 32.
 וש"נ.
 (42) פרשתנו יג, ב"ג.
 (43) ראה גם שיחת ש"פ שלח, כ"ה סיון, ואילך.
 (44) קהלת ה, ח.
 (45) ר"פ וישב.
 (46) ראה אוה"ת פרשתנו ס"ע תמה
 (47) ר"פ וישב.
 (48) ר"פ וישב.
 (49) ר"פ וישב.

ולהשתכר כו", וזהו ענין הירידה לעסוק בבירור העולם שעיי"ז ניתוסף ריוח כו' —

וכפי שאמרו יהושע וכלב: "טובה הארץ מאד מאד" ⁵⁰, לא רק באופן ד"בכל מאדך" ⁵¹ (פעם אחת), אלא "מאד מאד" ב"פ" ⁵².

ולכן מספרת זאת התורה — כיון שיש בזה הוראה לכל אחד מישראל שצ"ל בעבודתו הענין ד"וישלח אותם משה וגו'" ⁴²,

— שהרי אע"פ ש"מי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לגשת כו'" למדרגת משה רבינו, מ"מ, "אפס קצהו ושמץ מנהו" שייך גם בעבודת כל אחד מישראל, כיון ש"כל נפש מבית ישראל יש בה (ניצוץ) מבחי' משרע"ה" ⁵³ —

שלא להסתפק בלימוד התורה בלבד, אלא צריך גם לצאת לעסוק בעניני העולם — "הנהג בהן מנהג דרך ארץ" ⁵⁴, באופן ש"בכל דרכיך דעהו" ⁵⁵, שעיי"ז נעשה ענין של יתרון כו'.

יא. והענין בזה:

"בכל דרכיך דעהו" פירושו — שידיעת אלקות ("דעהו") יכולה להיות לא רק ע"י לימוד (פנימיות) התורה, אלא גם בעניני הרשות, "בכל דרכיך" (דרכיו של האדם), צ"ל הענין ד"דעהו".

ולא עוד אלא שיש בזה יתרון על הענין ד"דעהו" שע"י לימוד התורה — כמובן מהמבואר בחסידות ⁵⁶ שבעלי עסק רואים השגחה פרטית יותר מאשר יושבי אוהל:

התואר יושבי אוהל — הוא ע"ש מ"ש ⁵⁷ "יעקב . . יושב אהלים", אהלו של שם ואהלו של עבר ⁵⁸, כפי שמבאר הצ"צ ⁵⁹ שקאי על תושב"כ ותושבע"פ; ואילו בעלי עסק הם אלו שעוסקים בעניני העולם, ואעפ"כ, דוקא הם אלו שרואים השגחה פרטית יותר מאשר יושבי אוהל, שעיי"ז נעשה אצלם הענין ד"דעהו" (ידיעת אלקות).

והכוונה בזה — לא שבגלל שמתקשרים עם הקב"ה ע"י תומ"צ,

(56) ראה סה"מ תרח"ץ ע' מה. סה"ש

תרצ"ד ע' 285. אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח"ד

ריש ע' שלח (נעתק ב"היום יום" ז תשרי).

(57) תולדות כה, כז.

(58) ב"ר פס"ג, יו"ד. הובא בפרש"י

עה"פ.

(59) אוה"ת תולדות קמה, ב.

(50) פרשתנו יד, ז.

(51) ואתחנן ו, ה.

(52) ראה לקו"ת פרשתנו לז, א ואילך.

(53) ראה תניא רפמ"ב ופמ"ד.

(54) ברכות לה, ב.

(55) משלי ג, ו.

רואים השגחה פרטית גם בעניני העולם, או באופן שלומדים בחסידות אודות גדלות הא"ל והשגחתו על כל פרט ופרט כו', ולכן יודעים שכל עניני העסק מתנהלים בהשגחה פרטית, אלא הכוונה היא — שכאשר מעיינים ומתבוננים בעניני העולם ("בכל דרכיך") גופא רואים שהם מתנהלים בהשגחה פרטית ("דעהו").

כלומר: ההתבוננות בעניני העסק ("בכל דרכיך") יכולה להיות באופן שיבוא ח"ו לידי מסקנא ש"כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"⁶⁰, היפך האמת ש"ה' אלקיך הוא הנותן לך כח לעשות חיל"⁶¹;

ויכול להיות גם באופן ממוצע — שאינו חושב כלל אודות סיבת הצלחתו בעניני העסק, שכן, להיותו עסוק וטרוד ביותר בעניני העסק, אין לו פנאי לחשוב על זה. ואז, הנה אע"פ ש"דרכיך" אינם באופן שמעלימים על האמת ח"ו, אבל אעפ"כ, אין זה באופן שרואה בהם את האמת;

אך ישנו האופן ש"בכל דרכיך דעהו" — שכאשר מעיין ומתבונן "בכל דרכיך" רואה את האמת שהם מונהגים בהשגחה פרטית וכו'.

ועז"נ בגמרא⁶² "איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין בה — בכל דרכיך דעהו" (אע"פ שזהו פסוק שלא נאמר בחומש אלא רק בכתובים), כיון שעיי"ז נעשה הענין ד"דעהו" באופן שיש בו יתרון לגבי ידיעת אלקות שעיי" תומ"צ⁶³.

יב. ובענין זה מוסיף רש"י לפרש⁶⁴ "שלח לך — לדעתך":

ובהקדים לשון רבינו הזקן בתניא⁶⁵ לענין ש"מי שאין תורתו אומנתו צריך להפסיק" — שזהו "מאחר דמפסיק ומבטל בלא"ה".
ודוגמתו בנדו"ד:

אילו הי' במעמד ומצב שכל מציאותו אינה אלא למלא רצון ה', ואינו מציאות לעצמו כלל, אזי היתה עבודתו צ"ל באופן של קבלת עול בלבד, ולא הי' שייך אצלו הענין ד"לדעתך", כיון שאין אצלו המציאות של "דעתך" כו';

אבל כיון שרואים שיש אצלו הענין ד"לדעתך", שהרי בנוגע לעניני העולם, "הנהג בהן מנהג דרך ארץ", במשאו ומתנו באמונה כו', הרי הוא

63) חסר קצת (המור"ל).

64) ריש פרשתנו.

65) פכ"ג (כט, סע"א).

60) עקב ח, יז.

61) שם, יח.

62) ברכות סג, א.

משתמש בדעתו ומנצל אותה לעניני העסק כו' — הנה כיון שאצל יהודי לא יכולה להיות מציאות שתשמש רק עבור עניני הרשות, אלא בהכרח לנצלה גם לעניני קדושה, לכן בהכרח לנצל גם את הדעת שמשמש בו לעניני הרשות — באופן ש"בכל דרכיך דעהו".

וזהו "שלח לך לדעתך" — שהשליחות שצריך לצאת ממעמד ומצב של מדבר כדי לפעול בבירור העולם היא "לדעתך", היינו, לנצל את הדעת שמושקע בעניני העולם באופן שעי"ז יתוסף בענין ד"דעהו". וזוהי ההכנה לשלימות הענין ד"דעהו", כשיקויים היעוד"מ מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש.

* * *

(66) ישע"י יא, ט. וראה רמב"ם ה' מלכים בסופן.

הוספה

א

בי"ה, ג' אלול תשי"ט
ברוקלין

ועד אזורי לביסוס והתרחבות בתי ספר רשת
אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש, אשר באה"ק
ת"ו, אזור ירושלים עיה"ק ת"ו,
ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה.

בנועם קבלתי מכתבם מבשר טוב מיסוד ועד אזורי, לאזור ירושלים
עיה"ק ת"ו, ובחירת חברי הועד.

ובעת רצון אזכיר כללות הועד וכאוי"א מהם, על הציון הק' של כ"ק מוי"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע, אשר על שמו נקראים בתי ספר אלו, וברוחו
מתנהלים, להצלחה רבה בעבודתם הק' האמורה, הצלחה הן בכמות והן

באיכות, אשר שני פרטים אלו בעלי ערך גדול הם ביותר בתקופתנו זו, באחרית זמן הגלות וקרוב לקיום היעוד, הקטן יהי לאלף והצעיר לגוי גדול.

שמוזה מובן אשר הוספת תלמידה אחדת והרמת איכות הלימוד באיזה פרט שיהי, ועאכו"כ כמה תלמידים וזו ובכמה פרטים, הם הן המקרבים קץ הגלות והתחלת הגאולה האמיתית והשלימה.

וכיון שהנ"ל דרישת וגם הכרח השעה היא, בודאי שניתנו הכחות והאפשריות למלאות תפקידם הנעלה במילואו. ויהי רצון שיהי זה מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף ובשמחה וטוב לבב, וירחיבו פעולות האמורות בתוככי כל פעולות אשר בשטח חב"ד עד לאופן דופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ועד לנחלה בלי מצרים.

המצפה לבשו"ט מהתחלת עבודתם האמורה במרץ הדרוש ובאופן דמוסיף והולך מוסיף ואור, וכדברי רבנו הזקן: זריזותי וכו' היא העומדת לעד לנו ולבנינו וכו',

ובכפילא בברכת הצלחה ולכוח"ט.

א

היעוד, הקטן יהי לאלף והצעיר לגוי גדול: ישעי' ס, כב (ושם: "לגוי עצום").
דופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה: ויצא כח, יד. וראה אג"ק ח"י"ח אגרת ויתקמא, ובהנסמן בהערות שם.

לנחלה בלי מצרים: שבת קיח, סע"א.

לבשו"ט מהתחלת עבודתם כו': ראה גם אג"ק חכ"א אגרת ח'רט (ע' תנד).

דמוסיף והולך: ע"פ שבת כא, ב.

וכדברי רבנו הזקן: זריזותי וכו' היא העומדת לעד לנו ולבנינו וכו': תניא אגה"ק סכ"א.

ב

בי"ה, אדר"ח תמוז תשכ"ה
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' צבי שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת הספר, ברית אברם, אשר השתדל כ' בהו"ל, וכן בקשת
ברכה פ"נ ע"י הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' מוה' מנחם זאב שי הלוי
גרינגלאַס.

ובעת רצון יזכירוהו על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נב"מ זי"ע להמצטרך לו מתאים לתוכן ההודעה, ויהי רצון שיבשר טוב בזה.
וזכות הו"ל חדו"ת הנ"ל תעמוד לו בהמצטרך לו.

וכיון שהכל בהשגחה פרטית, עלי החובה (והזכות) לעוררו על ההכרח
לקבוע עתים גם בלימוד פנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות,
קביעות בכל יום ובהוספה ביום השבת אשר קדש הוא לה,

ולאחרי ראותי את הספר ותוכנו, תקותי תחזקני אשר יעשה כנ"ל ועינו
תהי טובה גם בשל אחרים להפיץ תורת הבעש"ט ותלמידיו בכל מקום שידו
מגעת, והרי ואהבת לרעך כמוך כלל גדול בתורה.
בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ב

מוה' צבי: סיגאל, מאַנטרעאַל.

הספר, ברית אברם: על התורה — להרה"ק וכו' ר' יוסף משה מגיד מישרים בק"ק זבארוב
וזאַלאַזיץ (תלמיד מובהק של הרה"ק וכו' המגיד מזלאַטשוב); נדפס לראשונה בבראָדי בשנת
תרל"ה (כששים שנה לאחר הסתלקותו), "רעתה יוצא לאור פעם שנית בס"ד [=כדפוס צילום
מהנ"ל] .. ע"י נכדי המחבר זצ"ל, במאַנטריאַל, קנדה" (וביניהם — הנמען).
חדו"ת: = חדושי תורה.

בלימוד פנימיות התורה .. ובהוספה ביום השבת: ראה קונטרס עץ החיים ספכ"ה. תו"מ
התוועדויות חי"ב (תשי"ד ח"ג) ע' 204 ואילך, ובהנסמן שם.
אשר קדש הוא לה: ע"פ בשלח טז, כג. תשא לא, יד-טו. ועוד. וראה פע"ח שער השבת
(שי"ח) ספכ"א. ובכ"מ.

ועינו תהי טובה גם בשל אחרים: ראה אבות פ"ה מ"ג.
ואהבת לרעך כמוך כלל גדול בתורה: קדושים יט, יח ובתו"כ ופרש"י.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' שמשון בהרה"ח ר' חיים דוד ז"ל
נלב"ע כ"ה סיון ה'תשכ"ט
ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי בנו וכלתו

הרה"ת ר' שמואל חיים דוד בן חי' שרה
וזוגתו מרת גיטל בת לויבא מיכלא
לזכותם ולזכות כל יוצאי חלציהם
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות
פישר